

શ્રી ગણેશાયનમઃ

એક હી, ટેક.

નાટકનાં ખાચનો.

સ્થાવા પ્રાસદ કરનાર,

શ્રી આર્યોદય નાટક મંડળી.

(માલીક.)

ખાતિ ૧ હી.

શ્રી "ગણેશ" પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં : વડી હીરલાલ શેઠલાલે

છાપી. ડૉ. જુગાધસિંહ સામે

સંવત ૧૯૭૮

સને ૧૯૨૨

(સર્વ હક્ક પોતાના સ્વાધીન રાખ્યા છે.)

દિંખત ૦-૪-૦ આના.

એક હી, ટેક નાટકના પાત્રો.

પુરુષ પાત્રો.

સુરેશચંદ્ર—મણીપુરના શ્રીમંતનો કુ પુત્ર.

ચંદ્રકાન્ત—રતનપુર । જગીરદાર.

ઓશીસર } સુરેશચંદ્રનો માર્તિઅંધુ પોલિસ અમલદાર.
મોહનચંદ્ર }

દેવીદાસ—સુરેશચંદ્રનો પ્રાઇવેટ સેક્રેટરી.

ચંપક—દેવીદાસનો લઘુ અંધુ.

કલ્યાણજી—રતનપુર પાસેના ગામડાનો ખંડીયો ઠાકોર

નવાબ—મેશાણાબાદનો

સ્ત્રી પાત્રો.

શુશિલા—ઓશીસરની છોકરી સુરેશની માથુક, ભવિષ્યમાં પત્નિ.

કમળા—ચંદ્રકાન્તની પત્નિ, પાછળથી સુરેશચંદ્રના પ્રેમમાં ફસાયેલું
પ્રેમી પંખી.

સરલા—દેવીદાસની ગૃહદેવી.

કાન્તાકુમારિ—કલ્યાણજીની લાડવાઈ છોકરી ચંપકની ખુલખુલ.

તે સિવાય જડજ, બેરીસ્ટર, જુગારી, સિપાઇઓ, દાસ, દાસી-
ઓ નાયકાઓ ત્રિગેરે ત્રિગેરે—

ગૂજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગાનગતી કાપીરાક્તિ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૦૦૬૦ વર્ગાક

પુસ્તકનું નામ ૨૨૬ ગ્રા. ૨૬

વિષય ૨, ૬૫૨ : ૨-૪ ૩૫૨

સાત વિધાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
જરાતી કોપીરાઈટ-સંગ્રહ
૧૦૦૬૦

એકહી-ટેક નાટકનો ટુંકસાર.

નાટકની અદ્ય રૂપરેખા.

મથુપુરના રહીશ શ્રીમંત શેઠ મનહરચંદ્ર જે પોતાના પુત્ર સુરેશચંદ્ર માટે પોતાના મરણ બાદ બહુ ભારે મીલકત મૂકી ગએલા છે. પરંતુ મનહરચંદ્રના મરણ સમયે સુરેશચંદ્રની નાની ઉમર હોવાથી તે મીલકત ઉપર ત્રણી નિમેલા છે હવે તે સમયને તજી આપણે પ્રારંભ—સુરેશચંદ્ર પુખ્ત ઉમરમાં આવવાથી ત્રણીઓએ આજેના એના બાપની મીલકત સુરેશચંદ્રના હાથમાં સોંપી છે તેમજ મીલકત મળવાના આનંદમય દીવસને લીધે પોતાના મસ્કાબાજ મીત્રોની સંગાથમાં શ્રીમંત પુત્ર સુરેશચંદ્રે ટિ-પાર્ટિના વહેવારથીજ આ પ્રયોગને શરૂ કરેલો છે. અસ્તુ.

નાન્દી.

સુત્રધાર અને બાળાઓ વચ્ચે નાટ્ય સંબંધી વસ્તુ સુચન.

અંક ૧ લો.

પ્રવેશ ૧ લો. સ્થળ—સુરેશચંદ્રનું દીવાનખાનું.

સુરેશચંદ્રને આજે તેના બાપની મીલકતનો વારસો મળવાથી આમંત્રણ કરેલા પોતાના મસ્કાબાજ મીત્રોના સોબતમાં મદિરા પાન અને નાચ રંજમાં ગુંથાવું. સુધારાના શિખરપર ચડેલા મી. દેવીદાસ ને સુધારાનો ઓર્ડર તેમજ જુગારી પાર્ટીના અગ્રેસર અને મી. દેવીદાસની આ નવા પતંગીયાને પોતાની પ્રપંચરૂપી જળ જે જુગારમાં ફસાવવા સંબંધી મસલાતોમાં દેવીદાસે પોતાની મદેનના

બદલામાં દલાલીની માગણી કરવી, તેમજ બંનેનું અરસ પરસર ફોલ કરાર સાથે પ્રેમેસ.

પ્ર. ૨ જો. સ્થળ-મી. દેવીદાસનું ઘર.

દેવીદાસના ભાઈ ચંપકને ફેશનના ચેપી ફેગની વ્યાધિ. દેવી-દાસનું આગમન બંને ભાઈની ફેશનના સુધારા સંબંધી રજઝક, તેમજ દેવીદાસે સુધારાનું પુછકું હાથ પકડવાથી તેના સુધારા સંબંધી બેવકુફ વિચારો. ત્યાં તેની પત્નિ સરલાનું આગમન તેને દેવીદાસે ફેન્સી ડ્રેસ પહેરવા ફરમાવવું તેમાં પ્રથમ સરલાની નારાજી. પરંતુ પાછળથી પતિની આગમને માન આપી કબુલ થવું, જેથી બંનેની ખુશાલી સાથે ડેન્સ.

પ્ર. ૩ જો. સ્થળ-ઓફીસરનો ખાનગી આવાસ.

સુશિલાનો પોતાની સખીની સંગાથમાં સતિત્વ પ્રભાવ સંબંધી હાસ્ય વિનોદ. ત્યાં સુરેશચંદ્રનો લખેલો પત્ર દેવીદાસે લાવી સુશિલાને આપવો, સુશિલાનું અત્યાનંદ થવું. સુરેશચંદ્રનું આવવું અને બંનેનો નિર્દોષ પ્રેમી હાસ્ય વિનોદ

પ્ર. ૪ થો સ્થળ-જુગારખાનું.

દેવીદાસે અને જુગારી ટોળાના અગ્રેસરે કરેલી મસલતને આજે અમલમાં મુકવા સારૂ સ્વાર્થ દેવીદાસે પોતાના મીત્ર સુરેશચંદ્રને આજે જુગાર ખાનામાં દાખલ કરેલો છે એ જોઈ દેવીદાસ પ્રત્યે જુગારના ખેલવા સંબંધી સુરેશચંદ્રની આનાકાની. પરંતુ મદિરાના એકજ ડ્રામ સાથે સર્વ ગુણનો નાશ થતાં સુરેશચંદ્રની જુગારમાં હાર. હાર્યા જુગારીનો દીન હેવાલ તેમજ હાર્યા જુગારી બમણું રમે. એ કહેવતને અનુસરી સુરેશચંદ્રનું એક પછી એક દાવમાં મહેલ

મીલકત વીગેરે સુકી કંગાલ સ્તિથિમાં આવી જવું છેવટે સુરેશચંદ્રે છેલ્લા એક દાવ માટે મીત્રોની પાસે માગણી કરવી તેમાં સ્વાર્થી મીત્રોનો સુરેશચંદ્ર પ્રત્યે ધનકાર અને તીરસ્કાર બરી લાગણી. સુરેશચંદ્રનું ક્રોધાચુકત બની તકરાર કરવા તતપર થવું તેમજ અરસ પરસમાં મામલો વધી પડવાથી સુરેશચંદ્રના હાથે એક પુન થવું. દરેકનું પલાયન થવું પોલીસનું આવવું અને દેવીદાસનું સપડાવું.

પ્ર. ૫ સ્થળ-પ્રાધવેટ હીવાનખાનું.

મસ્કાબાજ મીત્રોની સોબતમાં શ્રીમંત પુત્ર સુરેશચંદ્ર પોતાની સર્વે માલ મીલકત જુગારમાં હારી ગયોલો છે તે સંબંધી પશ્ચાતાપ તેમજ પુન કરેલા સુરેશચંદ્ર ઉપરનો સમન લેઈ પોલીસ અમલદારનું આવવું અને સુરેશચંદ્રની સહી લેઈ ચાલ્યા જવું તેમજ અશાન્તિના વખણરૂપી મોઝામાં તણાતા સુરેશચંદ્રની શાન્તિનો ભંગ થવાથી આપઘાત કરવાના દ્રઢ નિશ્ચયથી જંગલમાં પ્રયાણ થવું.

પ્ર. ૬ સ્થળ-ઓડીસરનું મકાન.

મૃત્યુના દ્રઢ નિશ્ચયપર આવેલા સુરેશચંદ્રને તેની પત્નિ સુશિલાનો મેળાપ, સ્નેહી દંપતિનો સ્નેહી ભર્યો સત્કાર ત્યાં સુરેશચંદ્રની તપાસ માટે પોલીસ અમલદારનું આવવું અને સુશિલા પાસે આરોપી સુરેશચંદ્રની માગણી સુશિલાની પોતાના પતિ પ્રત્યે સત્ય લાગણી. દર્શાવી અમલદાર પર ગુસ્સે થવું જેથી અમલદારે જડતિનો ઝોડર મેળવવા ચાલ્યા જવું સુશિલાએ સુરેશચંદ્રને પરદેશમાં જવા સંબંધી સુચન કરવું. પોલીસ સાથે અમલદારનું આવવું. સુરેશચંદ્રનું નાસી છુટવું તેમજ સુશિલાએ તે સર્વેને દીવોલવરના બહારથી અટકાવવા !

પ્ર. ૭ સ્થળ-દેવીદાસનું ધર.

સુધારાના શીખરપર ચડેલી સરલાનું પોતાના યૌવન વિકારમાં મહાક્રતાં મહાક્રતાં આગમન ક્રેદખાનામાંથી છુટેલ દેવીદાસનું પધારવું બંને ભાઈની દીલગીરી સાથે જોલ જાત્રાનું વર્ણન. ફેશનનો પ્રભાવ છેવટે દેવીદાસે ફેશનપર આભાવ લાવી પરદેશ જવાનો ઠરાવ.

પ્ર. ૮ સ્થળ-હરીઆ કીનારો (ખંઠર.)

નહાસી છુટેલા સુરેશચંદ્રને સુશિલાએ સ્ટીમરમાં બેસાડી પાછું વળવું. ત્યાં પોલીસ ઓફીસરે આવી આરોપી સુરેશચંદ્રની તપાસ કરવા સ્ટીમરને રોકાવવી જેથી સુરેશચંદ્રનું ગભરાઈ દરિયામાં પડવું. તેનાપર ચંદ્રકાન્તની દ્રષ્ટી પડવાથી દરિયાઈ શીકાર ના થવા દેતાં સુરેશચંદ્રનો જાગીરદાર ચંદ્રકાન્તના હસ્તથી બચાવ થવો.

અંક ૨ જો.

પ્રવેશ ૧. સ્થળ રસ્તો.

નહાસી ગએલા સુરેશચંદ્રની પાછળ તપાસને માટે નીકળેલું વૉરંટ લેઈ પોલીસ ઓફીસરનું આવવું ત્યાં એક છુપી પોલીસના માણસે આવી, સુરેશચંદ્ર સંબંધી ભાળ આપવી.

પ્રવેશ ૨. સ્થળ ખગીચો.

જાગીરદાર ચંદ્રકાન્તની પત્નિ કમળાનો પોતાની સખીઓના મંગાથમાં સુંગર સંબંધી હાસ્ય વિનોદ, તેમજ કમળાના સૌન્દર્ય સંબંધી સખીઓની અરસપરસ પ્રેમભરી મીઠી મજકરી, ચંદ્રકાન્તનું આગમન પતિ દંપતીની સુરેશચંદ્ર સંબંધી ચેષ્ટા સુરેશચંદ્રે પોતાનો

ગુન્હો છુપાવેા. કમળાનું સુરેશચંદ્ર પર આશક થવું, તેમજ બ્રાહ્મી-સરનું સુરેશચંદ્રને પકડવા આવવું તેની પાસે ચંદ્રકાન્તે સુરેશચંદ્રને બ્રાહ્મી અપાવવી.

પ્રવેશ ૩. સ્થળ. હોટલ.

મુશ્કેલીસ હાલતમાં આવી ગએલા દેવીદાસના કુટુંબને હવે કોની નોકરી કરવી તે સંબંધના ઉભરો કાઢતાં ચંપકનું દેવીદાસનું પોતાના કુટુંબ સહીત આગમન છેવટે નાટકની નોકરી પસંદ કરી નાટકમાં રહેલ ચંપકે તથા દેવીદાસે હોટલમાં બાપણો ગોખવા. તે શબ્દ હોટલવાળાના કાને પડતાજ નાટકમાં એકટર બનેલા દેવીદાસ તથા ચંપકને મેસાણા બાદના નવાબનું કુટુંબ સમજી તાબડતોબ કલ્યાણજી ઠાકોરને બપોર મોકલવી કલ્યાણજી ઠાકોરનું સ્વારી સંગાથે આવી પહોંચવું અને દેવીદાસના કુટુંબને નવાબી કુટુંબ સમજી ઘસડી લેઈ જવું.

પ્રવેશ ૪. સ્થળ. ચંદ્રકાન્તનો ખાનગી આવાસ.

સુરેશચંદ્રના પ્રેમમાં લુબ્ધ બનેલી કમળાના હૃદય ઉદ્ધાર સુરેશચંદ્રનું આવવું. બંનેની મૈત્રી, અને કમળાનો સુરેશચંદ્ર પ્રત્યે પ્રેમાલાપ, તેમજ સુરેશચંદ્રનું પણ કમળાના સૌન્દર્યમાં મુગ્ધ બની, મીઠા પતિના પ્રેમમાં લુબ્ધ થવું.

પ્રવેશ ૫. સ્થળ-રસ્તો—સુરેશચંદ્રનો પ્રેમી પત્ર સુશિલાને મળવાથી પતિ વિરહમાં ધેલી બનેલી ભામાનું સુરેશચંદ્રને મળવા આગમન. પરંતુ સુરેશચંદ્રે કમળાના પ્રેમમાં લુબ્ધ બની સુશિલાનો ઇનકાર કરવો. સુશિલાનું બાહોશ થવું. તેને સુરેશચંદ્રે સુઢીમાં લાવવી. સુઢીમાં આવતા બંનેના પ્રેમમય કટાક્ષોથી રકઝક દરમિયાન કમળાનો લખેલો પત્ર નોકરને લેઈ આવતો જોઈ નોકરના હાથમાંથી સુશિલાએ પત્ર છીનવી

લેઈ સર્વત્ર ખીનાથી માહીતગાર થવું તેમ તેજ પત્ની સુરેશચંદ્ર પ્રત્યે સુશિલાએ પોતાના વૈરનો બહુલો લેવાનો નિશ્ચય કરી ચાલ્યા જવું, સુરેશચંદ્રનો ગભરાટ તેને કમળાએ આવી આશ્વાસન આપવું.

પ્રવેશ ૬. સ્થળ. ચંદ્રકાન્તનો હોલ—સ્ત્રી જાતની પ્રપંચા કરતો ચંદ્રકાન્ત નજરે પડે છે. ત્યાં એકાએક સુશિલાએ આવી કમળાએ સુરેશચંદ્રનો પત્ર ચંદ્રકાન્તને આપી પાપીઓના પાપને પ્રકાશમાં લાવવું તે વાંચી ચંદ્રકાન્તનું અતિ ક્રોધાયુક્ત બની બીજમપ્રતિષ્ઠા સાથે એકલી ટેક **પ્રવેશ ૭. સ્થળ. કલ્યાણુજી ઠાકોરનો મહેલ.**

નકલી નવાબના કુટુંબને ઘસડી લાવેલ, કલ્યાણુજી ઠાકોર ચં-
પકને સાચો શાહનશો સમજી પોતાના વળમાં લેવા સુચવે છે.

બાદ ચંપક અને કાન્તાનો અરસપરસ નિર્દોષ પ્રેમી સંગાર.
પ્રવેશ ૮. સ્થળ. કલ્યાણુજી ઠાકોરની કચેરી.

ગુના મીત્રો નવા લીખ્યાસમાં અક્કલહીણ ઇન્સાફ બાદ કાન્તા તથા ચંપકનો હસ્તમેળાપ.

પ્રવેશ ૯. સ્થળ. ચંદ્રકાન્તનો ખાનગી હોલ.

સંસારથી વિતરાગ બનેલો ચંદ્રકાન્ત આજે પોતાના મીત્ર મોહનચંદ્ર પાસે પોતાને ઝેર આપવાની વાત જાહેરમાં લાવે છે. અને કુદરતના ખેલ આડે નહિ આવતા “એક હી ટેક” સાથે મરવું એવું પોતાના મીત્રને જણાવે છે. ત્યાર બાદ પોતાના પત્નીના મરણની સહ-
જોતી કમળાનો સુરેશચંદ્ર સાથે પ્રવેશ અને પોતાના પત્ની ક્યારે મરશે તે સંબંધી વિટમણા.

પ્રવેશ ૧૦. સ્થળ. ચંદ્રકાન્તની ખિમારીનો પક્ષગઃ

આજે મરવા આડી ફક્ત બેજ દીવસ બાકી હોવાથી ચંદ્રકા

ન્તાના દીલ વિશે આશોસ, અને સુરેશચંદ્ર તથા કમળાને બોલાવી
કદાચિત્તં તારીફ કરી, હવા માગતા ઝેરના નાખવા દેવા. કામળ પૂર્વક
ચંદ્રકાન્તે કમળાનો હાથ પકડી આજ સુધી મુંગેમ્હોંડે ઝેર પીધું છે.
તે જાહેરમાં લાવવું. પોગળ ખુલ્લુ થયું એમ સમજી સુરેશચંદ્ર, ચંદ્ર-
કાન્તને મારવા ધસેછે. પરંતુ ચંદ્રકાન્તની રીવોલવરથી બંનેનું ગળ-
રાણું તેમજ બંનેના પ્રત્યે તીવ્રરુકાર ભરી લાગણી ચંદ્રકાન્તના અતિ
તીવ્રરુકારેથી ફટકા વાગવાથી બંનેનો પચાતાપ તેમજ પ્રેમી જોડાણું
ભંગાણું અને સુધરવા સર્પથી વિચાર છેવટે પોલીસ ઓશીસરની સમક્ષ
ચંદ્રકાન્તે આપઘાત કરી મૃત્યુને સરણુ થયું.

અંક ૩ જે.

પ્રવેશ ૧ જો. સ્થળ. ફરતો.

સુરેશચંદ્રે સુશિલાના પ્રેમનો ઇનકાર કરેલો હોવાથી, પ્રેમનો
કારી-ધાન્વાગેલો તેના સર્પધમાં સુરેશચંદ્ર સર્પથી તકે વિતર્કો કરતા
આવવું. સુરેશચંદ્રનો મેળાપ તેમજ ચંદ્રકાન્તના મરણ બાદ કમળાનું
પુનઃ કરી મીલકત પચાવવા સર્પથી વિચાર તેને સુશિલાનો સહયોગ
પરંતુ પથ્થર ઉપર પાણી અને સુરેશચંદ્રનું આત્મા જવું.

પ્રવેશ ૨. સ્થળ. મહેલ. (કલ્યાણજી ઠાકોરનો).

જે સરસાને માટે મળવું બન્યોછે. તો ના હલાજો સરસાના
પંજામાં ઠાકોરની કમખમી.

પ્રવેશ ૩. સ્થળ. કમળાનું મૃત્યુ સ્થાન.

કમળાનું પુનઃ કરતા અટકાવવાના હેતુથી, સુશિલાએ અગા-
ઉથી પોલીસ ઓશીસરને ખબર આપેલી છે. પરંતુ સુરેશચંદ્રનું નહિ

આવવાથી પોલીસ ઓફીસરનું તપાસમાં બહાર નીકળી જવું. પાછળથી સુરેશચંદ્રે આવી કમળાનું ખુન કરી, પોતાની હાથે પોલીસને સ્વાધીન થવું.

પ્રવેશ ૪. સ્થળ. કલ્યાણુ છ ઠાકોરનો મહેલ.

આજે ઓર્ચીતા સાચા નવાખતું આવવું. જોથી નકલી બનેલા નવાખને જોઈ સાચા નવાખની રમખાણુ-દેવીદાસની મ્હોકાણુ ખુલ્લુ. પ્રેમાત્મ સર્વેનો ચોગ્ય ન્યાય થાય છે. તેમ કોમીક પણ અહિં આજ સમાપ્ત છે.

પ્રવેશ ૫. સ્થળ. કિલ્લા બહાર ફાંસી.

કમળાના ખુનનો આરોપી, જે સુરેશચંદ્ર તેને આજે ફાંસીની સજાનું ફરમાન થએલું છે. તેથી સુશિક્ષા પ્રત્યે પોતાના પાપનો પશ્ચાતાપ, તેમજ સુશિક્ષાએ પણ પોતાના પ્રેમીને અમૃત સીંચનથી આશ્વાસન, છેવટે સુરેશચંદ્રને ફાંસી. તેમજ સુશિક્ષાનો પોતાના પતિ પાછળ આપઘાત, અને ચંદ્રકાન્તે રાખેલી એક હી ટેકનું સંપૂર્ણ થવું.

છપ્પો.

એક મેરા મૌત તો, ઇનિપેં સીતમ હર, એક હય,
દુનિયા દેખો કે નામ ઇસકા, એક હી ટેક હય.

ઈતિ-સુખ:-

એક હી ટેક.

૧૦૦૬૦

નાટકનાં ગાયનો.

મંગલાચરણ.

બાળાઓ—

ગાયન ૧.

સ્નેહે બિનં તિથે, શાન્તિ દાતા દેવી શારદા,
ટાલો કુચુદિ અર્પો શાન્તતા સદા;
મયુર વાહીની માત હે મહ માયા.....સ્નેહે.
શરન પાલ હે દયાલ, અચલ કૃપાધારના,
છેદો અશાન્તિ અર્પો શાન્તિ શાન્તતા પસારના.....સ્નેહે.

બાળાઓ—

ગાયન ૨.

ગૃહ નિતિકા પંથ, કરો ન્યારા કુચ્છંદ, કરો સદ્ગતિ
જીવન રસિક સજન...એ...એ...એ
સુનિતિ રાખો સદાહી, કુનિતિ કાટો સદાહી;
નિજ હિત જો ચહો.....ગૃહી.
ધન્ય ધન્ય રામરાજ, અનુકુલ સખ આજ;
સ્નેહસે વિદ્યાકો પુરણ પસારીએ...
વિદ્યા વિશેષ પામે, કુધારા વામે, નિતિકા મુલ;
ભરતખંડ મહી જામે.....
સત્ય સુધારા સુધાસે ઉત્તમ ચે ખાત હય,
સાચી શીખ શુભ જો ચહો...ગૃહી.

મુરેશાચંદ્ર— ગાયન ૩.

હય આજ કાલ દુનિયામે, પૈસે વાલેહી બહાર.
રૂપેયા નહિ હય છસ માસ, બો ગિનાય હય ગ્વાર;
જરકા હય સખ સંસાર, સખ જરકે તાબેદાર.
પુશામત કરતે, સલામ બરતે, હરેરોજ આવે હજાર;
ગાવે જરકે સખહી ગાન, હય વિત્ત મહા વિદ્વાન.....પુશાં

કંચનીઓ— ગાયન ૪.

કાલેકે ાલે રંગ શ્યામરે, સુન બંસી વાલે;
મુખસે ન બોલ કાના (૨)
ચલાજરે ઢીટ કનાઇ, રંગ ડાલ ચોલી બિંબાઈ
ખારા જોરી ખારે ખારહી, ખરે બોલે બોલે હો;
સુખ ધામરે, સુન બંસી વાલે.....મુખસે.
ગાયન ૫.

રેવીદાસ—કમ હીયર સેન્ડો માય, વાઈફ બી બેરટ
સેકન્ડ સેકન્ડ ઇઝ બેરટ.....વન.....કમ.

ચંપક— કાલી ભેડી સાથ કયસે દીપે બાઇ વાહ વાહ,

સરલા— કયા કુમ મચાયેહો, યા પીકે આયે હેય;

કીસને બહકાયે હય.

રેવીદાસ—ખીજ સાઇલન્સ યુ ગોન ગોન.....કમ.

મુશીલા— ગાયન ૬.

રમ્લી કી રીતી પ્રીતકો ધરકે ચિતસે સુન તુ બહેની,
કોમલ સ્વરકે કુમ કુમ અક્ષત અર્પન સ્નેહસે કરીયે;
નાથ સ્વર્ગ કે સાથ સમજકે, ચરનોમે મસ્તક ધરીયે....રમ્લી.

મર્મદાહી માલકો ધરકે, પ્રીતમ પુજા કરીયે;
 સર્વવર્તનકે સખદસે પહેની, આરતોકે સંચરીએ.....રજની.
 સિમલ સ્તોત્રકે નાદસે શીર, સ્વામી ઇલ આરાધી.
 ભવ સાગરસે પાર ઉતરને, સ્વામીની સેવા સંધી.....રજની.
 આચન ૭.

મુશીલા—વાહ વાહરે દીલ બરકે,
 દીલ હરનારે નકમત પુરે આપહો.
 મુરેશચંદ્ર—વાહ વાહ હય કયા, મધુર બચનયે તિહારે,
 મુશીલા—નટખટ પુરે આપ હો મીઠીબાની.
 મુરેશચંદ્ર—વાહ વાહ સાની,
 મુશીલા—નટખટ પુરે આપ હો,
 જનુ ખારે પુરે કપટી તુમ હો.
 મુરેશચંદ્ર—રોકો ખારી કટાક્ષોકે બચનકો,
 મુશીલા—નટખટ પુરે આપ હો;
 જાઓ જાઓ કુતારે.
 મુરેશચંદ્ર—હમતો કમ તુમસે હારે,
 મુશીલા—સખા નહિ હોગી.
 મુરેશચંદ્ર—ખારી કાહે તુ કપાય,
 મુશીલા—ખેચા જોડોજી.
 મુરેશચંદ્ર—સેહે જોડોજી.
 મુશીલા—નટ ખટ પુરે આપ હો.....વાહ વાહરે -
 કંચનીઓ— ગાયન ૬.
 મીઠી લહેરે, (૨) જોખન સરવર પ્રલહાય,

મેરા મન હયે અતી હરખાય. મીઠી૦
 ઇમરત રસ છલકાય, અધરસે ઇમરત રસ છલકાય મીઠી૦
 મેરા જોખન ઝોલે ખાય, મીઠી૦
 ભવરા કલીપે જાય;
 હીરશીરકે રસ લેના નહાય. (૨)
 લુટો લુટો જોખન જાય. મીઠી૦

સુસીલા—

ગાયન ૯.

લગન લાલને લગાઈ, મદન જોન હય જગાઈ;
 વિરહ ખાંસુરી બળધ કાન્ત કારમી (૨)
 નેન ખાન મારકે દીલ હે હુલાયા,
 ચંચલ યે ચિત પ્રેમ ઝુલે ઝુલાયા... લગન૦
 જીમરમે લગા હય મદન ધાવકારી,
 ખ્યારી પિયુશ વિલાસી વિહારી... લગન૦

સરલા—

ગાયન ૧૦

મુજકો ફેશનસે હય ખ્યાર, મેરે મનકો કોઈ મનાવો;
 સ્વામી ગયે કૈદ મે હાય,
 મેરી રૈન ખીતી નવ જાય,
 મેરે દીલકો ચૈન ન આય કોઈ પિયાકો લાકે મિલાદો. મુજકો૦
 ભોલે પનમે જુલે બરચાર;
 ખાઈ જુગારમે હય હાર.
 કોઈ યુક્તિ લકાવું હજાર;
 અખતો છોડાવું મય દીલદાર... મુજકો૦

ગાયન-૧૧.

સરલા— ચલો ચલો જી દાશરામ, જાએં વહાસે દુજે ગાંવ;
હોગે સગ પુરે કામ...

ચલો૦

દેવીદાસ—શેઠ સુમતી કે પાપ લગે મુજે મેરે બાપ,
સહા જૈલકાલી તાપ,

સુખ— અમચલો;

દેવીદાસ— અમ જાએં દુજે ગાંવ કરેં હોટલ મુકામ.

અંપક— મેરે બડે બાધ કરો પાન, બીડીકી દુકાન;

દેવીદાસ— મય બનુ શેઠ,

સરલા— ઐર મય બનુ શેઠાની.

દેવીદાસ— મય રાગ જંડા,

સરલા— ઐર મય તેગ રાની...

ચલો૧

સુશીલા— ગાયન ૧૨.

બિપરિત વિશ્વકા બહેવાર,

અકલ રચના જગતકી હય; (૨)

ના પાયા કોઇ પાર...

બિપરિત૦

દેખ દીપ પતંગ બલતા, મોહમે મરનાર;

નાદ કારન હીરન સહતા,

પારાધી તલવાર...

બિપરિત૦

બેઠસે બરપુર દુનિયા, રચી હય કીરતાર;

સત્યવાદી સીતમ સહેતે,

પાપીકે પોખાર...

બિપરિત૦

મુશીલા—

આયન ૧૩.

મેરા કર્જોરકે હય પ્રેમસે પિયુજ પ્રણામ,
 હય પ્રેમસે પ્રણામ, મેરે અંતર આરામ;
 અલખેલી કે આધાર, મેરે હીરદય કે હાર;
 સિધાવો બંરથાર, કરે સહાય કિરતાર;
 હીનભાગી રાધા કે, કોડીમે ધનસ્થામ...

મેરા.

અંક ૨ જો.

સખીઓ—

ગરબો ૧૪ જો.

કાન બળ કે સ્થામ બળ કે હે બોંસરીરે...
 મોહે લીના ખ્યારી તનમન ડારે બાવંરી બનાઈ...
 ચે તોરી બાંસરીયા બાજે જાદુસા ડારે,
 સુર મધુર જીયા, લોભાયે,
 તન લુટેરે મન લુટેરે જાદુ ડારેરે નેનાં મારેરે...
 છપીલો નંદજીકો લાલરે સખીયનકો રોકે બનમે
 આલીરી ખુરી વાકી ચાલ,
 હાય મરેરે ચુરીયા તોરે, ડારકે મટકી ફોર,

ટેક.

મોરારી, બિહારી, ખેલારી, સેનારી, મેં હારી, ખેચારી, કુંવારી સદા,
 યમુંના કે તીર, બરનેકો નીર, ધોનેકો ચીર,
 આઘથી હેલાને સારા બરજોરી છીન લીને,

કાન બળકે.

સખીઓ (૪)—

આયન ૧૫

વાહ કામનગારી વાહ, ગુમાની નારી
 નાથકો નાચ નચાવો,
 નાથકો નાચ નચાવો, નવલ નિત નાથકો નાચ.

હય જોખન ખુખી ન્યારી, કયા મુખધારા અમૃતકી
 હલકાએ હાએ અય ખારી,
 હય મન હરની, મુગ નયની,

કમલાવલી—મિથ્યા હાંસી તું તજરી,

સાથીઓ (૪)—મૂંઝાર શરૂકો સજરી,

કમલાવલી—કરતી લવારી ખંદ હો, હાંસી તુજ નાહાન,

તજદે હઠું તોફાન.

સાથીઓ (૪)—વારે-વા-કયા ભકતાની, વારે-વા-સીતા શાની
 દેશેગી આશા સખી તેરી કામનગારી.

અંદકાન્ત—

સાથી ૧૬

પૃથ્વી વિષે પરમાર્થ કો ધરનાર પુરુષ હોવેજો,
 સતીયે ઓર સનમિત્રકે, શુભ ધર્મ મનમે ચાહોજો,
 નિજ ધર્મ કો સંપૂર્ણ સમજો, સત્ય જાની ભાષેજો,
 જળહી ટથે દુઃખ જ્ઞાન્તિ ઓર,

સુખ જ્ઞાન્તિ કે ફલ ચાખેવો...

નિતિ ન્યાય ઉર ધારો, સંસારી નરનારી;
 કુનિતિ ટાલી. સુનિતિ ધારી; પાવો શાન્તિ સુખકારી
 આત્મ બલ બાહ્યિક ઉપકાર, અંતર વિષે;
 સુદ્રઢ અનુરાગ નિજ, ઇષ્ટ પ્રતિ પાલજો
 પાર્થ પુરુષાર્થ ધરી, ભાર્ત જન આર્ત હરી;

ખ મનમે ઉતારો.....

નિતિ ન્યાય.

કમલાવતી—

ગાયન ૧૭.

પરદેશી મહેમાનને હરલીયા અંતર,
 મેહતુ ચાતક હું મય ભાઈ;
 મોહન મંત્ર વાજાંત્ર સમ સ્વર, ઉપર મયતો દીવાની બધ
 વિલાસી બિદેશી પ્રવાસીકો દેખકે કામ બાનસે ઘાયલ બધ
 ચંદ્ર બદનકે દર્શનસે કુસુદની પુરણુ વિકાસી રહી
 બે દરદીશે નયન મીલે જાણસે મોહ માયા સે બધ દરદી.
 પરદેશી મહેમાન ને હરલીયા અંતર૦

કમલાવતી—

ગાયન ૧૮.

પ્રિય પ્રિતમ, (૨) અંતરમે રહો સ્યામ,
 સુન્દર મન હર લીના,
 અલબેલીકો દરમે રખો રાજ પ્રિતમ બસ કર લીના
 મુરેશચંદ્ર—રસબર બેલી, હો, અલબેલી આનંદ કેલી કીની આજ
 કમલાવતી—સુન્દર મન હર લીના૦

અંતહમે હર પલ રહો રસીયા, સદા બસો હીરદયમે રાજ... પ્રી૦

કમલાવતી—

ગાયન ૧૯.

પ્રેમકી કીમત (૨) કોઈ બીરલા જગમે જાને, (૨)
 રસબસ હૃદયો (૨) ઉસે પ્રેમીઓ પીછાને (૨)
 પ્રેમકે કારન જોગી હોતે, જોગી ભોગી બી બન જાતે;
 પ્રેમ મારગમે ઠોકર ખાતે તોભી પ્રેમ મન આને... પ્રેમકી૦
 કોઈ પ્રેમ કારન મરજાતે, કોઈ પ્રેમમે શ્રેષ્ઠ કહાતે;
 રાય કંઠ બી હય ગુન ગાતે, પ્રેમ સ્વર્ગ પ્રમાને... પ્રેમકી૦

સુશિલા—

ગાયન ૨૦.

પિયુ તુમારે પાસહું આપ, અબલા નહિ સંતાપો;
હય મહોબત તુમરી લાઇ, દાસી સરમકે સ્થાપો;
પડી પાસમે હું મય તુમારે રે...અગાની૦
કયા બચન દીયા થા મુજકો, વો યાદ હૃદયમે લાવો... પિયુ૦

સુશિલા—

ગાયન ૨૧

દીલકા આનાય કે કામુસે થા જના દીલકા
અયસે જનેસે તો બહેતર થા ન આના દીલકા
હમતો કહતે થે કે મહોબતકી ખુરી હય રસમે
ખેલ સમજે થે મેરી જાન લગાના દીલકા
ઈસ તરફ આ તરે હાથોંકી બલાયે લેહું
ઈસ સદાઈસે ઉંડાયા હય નિશાના દીલકા. દીલકા૦

કમલાવતી—

ગાયન ૨૨

ખેલો રંગમે રસીયા, સુમતિ મેરે ઉર ખસહો,
ખેલો રંગમે રસીયા.

સુરેશચંદ્ર—શાણી સલુણી સ્નેહ બંધનસે મુજે જકડા તુને,

પ્રેમ મદિરા દેકે દિવાના બનાયા હય મુજે,

કમલાવતી—સુન્દર સુરત દેખી હય, જાપસે મોહ મન ઉપજ્યા મેરે,

સયરે ચમન હીલમીલ કર જાયે,

સુરેશચંદ્ર—મૌજ જો, હો, મનમે વો ઉડાયે,

કમલાવતી—નાથકો માર કે ચિન્તા મીટાયે...રંગમે રસીયા ખેલો.

કાન્તા—

ગાયન ૨૩

અણ વાહ આ આ મે મહારી બાલા, યોવનકી જવાલા,
મય જલતી દેખકે શાહજાદે કો,
મન મેરા લલચાય રહા હય, શાહજાદી બનનેકો
રાજ કુંવરસે બ્યાહ હું તો શીર, લાખો બ્યાએ ચરનકો.
આપ પતિ મહેસાના બાદકે, છેલ છપીલે મનમે બસેહો
ધારે લગે નયનકો—અણ વાહમેં

ચંપક—

ગાયન ૨૪

હાંહારે મેરી મયના મધુરી બોલો બોલો.

હાંહારે તુમરો બુધટકો પડેલો બોલો.

કાન્તા—હટો જાવો, હટો, હદ છોડ કયા હસો,

મેરી બૈયાં મરોરોના—છોડો—

હાંહારે મેરીં

ચંપક—નયનકે તુમને લગાકે બાન, ધાયલ કરકે જુલાયા બાન

કમલા—આવોળ આવોળ ગલે લગાઓળ

જેબનકા રસ લુટો...

ચંપક—હાંહારે મેરી મયનાં

દારીઓ—

ગાયન ૨૫

મુબારક બાદી ગાયે શાદીકી સખ મીલકર બાલા,

ચંપક—કૃષ્ણ ઔર કુબજાકી હય જોડયે—લલના ઔર લાલા.

સરલા }
દેવીદાસ } રક્ષા તુ કરના મેયો કાલકા, યા અલ્લા તાલા,
ચંપક }

કલ્યાણ— ફૂલો પાયા મયને હોટલસે વા, વાજી-વા, વા,

દેવીકાસ— } ધરકો શાદી યાકે ચેલમ કહે જોટોલા ઝાલા...મુખારક૦
અપક— }

અંદકાન્ત—

ગાયન ૨૬.

કરું મુજ ઐરીકી બસુલાત, ઝટપટ વિશ્વમે બિખ્યાત;
પ્રગટ કરું જીમ સખહી ખાત, જખહી મુજકો હોગા આરામ. કરું
ઉરમે બકકતી આગહાં (૨) આખો મે રક્તકા ભાગ
શિક્ષા દે કે કરું ઝટ શાન્ત હાં (૨) તો મય ખરા અંદકાન્ત
નહિ તો ધિઃક મુજ પિતૃ માત..... કરું

અંદકાન્ત—

ગાયન ૨૭.

(સાખી.)

નારી ખારી નવ ગીનો, નારી નરકકી ખાન;
નારીકે વિશ્વાસસે, નિશ્ચય ખોઝેગે પ્રાન;
નારી નાગની કુલ કાપની નહિ અપની હોગી સર્પની
નારી નાગની—ટેક.

નરકો નચાવે ભારી, નયન કી કટારી મારી;
આજ મેરી કલ તુમહારી, રમે ઝારી ન્યારી કુલટા;
કોઇસે રાખેના ખારી, બુખી બાધીની.....નારી.

મુશીલા—

ગાયન ૨૮.

જગતમે ભક્ત ભયે નીરાધાર, પાપી પુળવે બારહી બાર;
શુકિતકો ના કોઇ જાને છુરે કૃત્ય કોહી સખ માને

પાપ કો, નેહસે પાલા, ધર્મકો નષ્ટ કર કાલા
અધમકા અંત મુકાલા સત્યકા સદા બોલ બાલા

મુરેશ—

ગાયન ૨૯.

હુવા બદ નામ જગમે તમામ દીલ ધરી હામ
કમલાવતીકી જાકે કામ કરે તમામ

મુશીલા—પાપી બીચાર મન ધર પ્રભુ ડર કર હાથે સે તું
અપને કાહે હોતા હથે યું ખવારો જર

મુરેશ—હુવા બદ નામ

મુશીલા—ક્ષણીક સુખો કે કારને તું કાહે અયસે કામ કરે

મુરેશ—સુખ બોગકે કારને નર કથેસે કથેસે દુઃખ સહે

મુશીલા—પાપી બીચાર મન ધર પ્રભુ ડર....હુવા બદનામ

ગાયન ૩૦.

કલ્યાણજી—આવો આવો અલબેલી ખારી નાર

દુલ્હે કાકોરકો બનાવો દીલદાર

સરલા—હટો જવો શરમાવો નાહી હર બાર

કોઈ દેખ લે તો કુજોતી અપાર

કલ્યાણજી—આવો ખારી નહી કોઈ આવે

સરલા—કયા કરે મોહે શર્મ સતાવે.

કલ્યાણજી—મય હું લાલા લહરી જર બહુ ખ્યાહેંગેરે

ચહડકર હાથીકી—સ્વારી—વાહ ખારી વાહ

સરલા—ખ્યાહે બીન બી કરતા હએ—નટખટ બોટી ચે લવારી

કલ્યાણજી—વાહ પીયાદી વાહ ખાના હમ તુમ મીલકર ખાયે

જુલેમે તુમકો જુલાયે વાહ પીયારી વાહ
સરલા— ભયસાસુર હએ દેખો મેરે મુખડે પર મરનવે.

કલ્યાણજી—તુમરે સાથ હી સાથ રહુંગા

સરલા— કયસે પક્ષીત ચાલે કરે હંએ

કલ્યાણજી— વાહ પીયારી વાહ,.. .....આવો આવો

ગાયન ૩૧.

કાન્તા—સધયાં મોરી બધયા તોરે ધરે ડાઁ, હદય પર ધાઁ

અંપક—વાહ વાહ નવેલી નાર, તુમને હંએ ગેંદ

ચુરાઈ અંગીયાં કે બીચ છુપાઈ,

કાન્તા—કયસી હય એ ઢીટાહરે—પીપરવા.

અંપક—એક ગઈ દો પાછરે, સુંદરવા

કાન્તા—કયસી હય એ ઢીટાહરે,—પીપરવા.

અંપક—વાહ વાહ નવેલી નાર—સધયાં.

પ્રદર્શન.

નીચેના આયોજા જ્યાં કંપનીના મુદ્દામ હશે
ત્યાંથી મળી શકશે.

૨. આ. પા.

એક હી, ટેક ... .. ૦—૪—૦

અવણુ કુમાર ... .. ૦—૪—૦

અરિત્ર કુમાર... .. ૦—૪—૦

માલીક,

શ્રી આર્યોદય નાટક મંડળી.

